

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Інновації в криміналістиці»

Кафедра криміналістики та судової медицини

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – третій
Ступінь вищої освіти – доктор філософії
Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – екзамен

Науково-педагогічний працівник (-ки) **Юлія Черноус** – професор кафедри криміналістики та судової медицини НАВС, доктор юридичних наук, професор

Профайл викладача (-ів) <https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-kriminalistiki-ta-sudovoyi-medicini/zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html>

Контактний телефон вн. 11–13

E-mail: k009@naiu.kiev.ua

Розклад навчальних занять Відповідно до графіка освітнього процесу

Консультації Очні: щодня з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань
On-line: електронна пошта k009@naiu.kiev.ua
пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу <https://dn.naiu.kiev.ua/login/index.php>

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни є формування системи знань щодо сучасних розробок криміналістики та її новітніх досягнень, перспективних напрямів розвитку загальної теорії криміналістики, криміналістичної техніки, судової експертизи, криміналістичної тактики й криміналістичної методики, що використовуються на сучасному етапі вченими, правоохоронними органами та судово-експертними установами, а також формування вміння застосовувати здобуті знання для їх реалізації у практичній діяльності.

Тривалість

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS– 3	Рік підготовки			
	2-й	2-й	2-й	2-й
	Семестр			
	3-й	3-й	3-й	3-й
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	8 год.	8 год.	8 год.	8 год.
	Семінарські			
	12 год.	12 год.	12 год.	12 год.
	Практичні			
	10 год.	10 год.	10 год.	10 год.
	Самостійна робота			
	60 год.	60 год.	60 год.	60 год.
	Вид контролю			
екзамен				

Форми та методи навчання

Практичні заняття проводяться з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів.

Методи навчання:

• Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

• Наочні методи

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);

підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;

підготовка учнів-експертів, ведучого.

Система поточного контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає три теоретичні питання.

Передреквізити: «Актуальні проблеми філософії», «Кримінальне право: доктринальні та практичні проблеми», «Доктрина кримінального процесуального права України», «Інформаційні технології у науково-правових дослідженнях».

Постреквізити: «Віктимологічна профілактика», «Судово-експертне забезпечення правосуддя в Україні», «Сучасні проблеми оперативно-розшукової діяльності».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
ПРН 14. Демонструвати навички застосування теоретичних знань для вибору судової експертизи, аналізувати можливості судових експертиз для доказування у справі, визначати можливість застосування висновку експерта у правозастосовній діяльності.	ЗК 2. Здатність вирішувати проблеми, досягаючи поставленої мети (цілей), через осмислення та розуміння змісту проблемної ситуації, її формулювання, планування та розв'язання, а також моніторинг одержаних результатів.

ПРН 15. Розкривати загальні та специфічні закономірності існування правових явищ та їх відображення в об'єктивній дійсності на підставі інноваційних підходів і технологій з метою використання у професійній, науковій і науково-педагогічній діяльності.	ЗК 6. Здатність знаходити, перевіряти та систематизувати інформацію, використовувати різні види джерел останньої, переконливо формулювати в усній і письмовій формах аргументи відповідно до контексту певного дискурсу.
	СК 14. Здатність розуміти механізм правового регулювання судово-експертної діяльності, моделювати варіанти призначення судових експертиз, використовуючи їх сучасні можливості, а також фахово оцінювати обґрунтованість, повноту, достовірність і допустимість висновку експерта.
	СК 15. Здатність виявляти, аналізувати, професійно пояснювати та обґрунтовувати причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами, подіями, об'єктами і процесами та досліджувати закономірності їх розвитку й перебігу з використанням інноваційних підходів і технологій.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- поняття інновацій, етапи створення інноваційного продукту у криміналістиці;
- інноваційні інформації технології, які використовуються у криміналістичних дослідженнях;
- засади створення, функціонування та використання автоматизованих робочих місць, що використовуються у правозастосовній діяльності;
- інновації загальної теорії криміналістики, сучасні тенденції розвитку предмету та методологічних засад криміналістики;
- функції та завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства та потреб правоохоронної діяльності;
- систему криміналістики, окремі криміналістичні теорії і вчення;
- інновації криміналістичної техніки, сучасний стан техніко-криміналістичного забезпечення кримінального провадження та перспективи його розвитку;
- інновації використання інформаційних технологій під час кримінального провадження;
- інновації судової експертизи, сучасну систему судово-експертних установ;

- методики судово-експертних досліджень та їх відповідність міжнародним стандартам, засади міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності;
- інновації криміналістичної тактики, нові тактичні прийоми проведення слідчих (розшукових) дій;
- поняття, етапи побудови та перевірки криміналістичних версій, зміст діяльності з планування та організації розслідування;
- інновації криміналістичної методики, джерела формування й розвитку криміналістичної методики;
- класифікацію та структуру окремих криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень;
- нові методики розслідування кримінальних правопорушень, методику розслідування злочинів міжнародного характеру;
- завдання міжнародного співробітництва під час криміналістичного забезпечення міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні;

вміти:

- працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість та академічну доброчесність;
- використовувати інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи у практичній правозастосовній діяльності;
- користуватися засобами техніко-, тактико-, методико-криміналістичного, судово-експертного забезпечення під час вирішення завдань практичної діяльності;
- взаємодіяти із різними компетентними суб'єктами під час вирішення теоретичних та практичних завдань на державному та міжнародному рівнях;
- застосовувати набуті знання у науковій та професійній діяльності;
- виконувати функції та процедури щодо організації, планування, оперативного управління, координації, звітності, контролю.

Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Поняття та зміст інновацій у криміналістиці	<p><i>Лекція</i></p> <p>1. Поняття інновацій в криміналістиці. Криміналістична інноватика як новий напрям розвитку науки криміналістики.</p> <p>2. Криміналістичні інновації загальної теорії криміналістики, криміналістичної техніки, криміналістичної експертизи, криміналістичної тактики, криміналістичної методики.</p> <p>3. Інформаційні технології у правозастосовній діяльності під час боротьби зі злочинністю на державному та міжнародному рівнях.</p> <p><i>Семинар</i></p>	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи створення криміналістичного інноваційного продукту. Особливості впровадження криміналістичних інновацій у правозастосовну діяльність. 2. Нові можливості використання інформаційних технологій під час досудового розслідування та судового розгляду. 3. Криміналістичне забезпечення електронного кримінального провадження. 4. Поняття автоматизованого робочого місця. Структура автоматизованого робочого місця дільничного, слідчого, експерта, судді та особливості вирішуваних завдань. 	
<p>Тема 2. Інновації загальної теорії криміналістики</p>	<p><i>Лекція</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні тенденції розвитку предмету криміналістики. 2. Функції та завдання криміналістики на сучасному етапі розвитку суспільства. 3. Система криміналістики. Загальна теорія, окремі криміналістичні теорії і вчення. 4. Поняття та зміст методології криміналістики. Характеристика методів криміналістики. 5. Слідча, експертна та судова практика та практика Європейського суду з прав людини як джерела розробки криміналістичних засобів, прийомів і методів. <p><i>Семинар</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні уявлення про предмет криміналістики. 2. Закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються криміналістикою та актуальні питання їх розширення. 3. Нові погляди на систему криміналістики. 4. Криміналістика у системі інших наук і її значення в забезпеченні правоохоронної діяльності. 5. Предмет, система і завдання криміналістики у іноземних державах. <p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Понятійно-термінологічний апарат криміналістики. Особливості впровадження нових термінів у криміналістиці. 2. Специфіка наукового та практичного пізнання у криміналістиці. 3. Критерії допустимості спеціальних методів криміналістики. 4. Співвідношення методів науки криміналістики та методів практичної діяльності в розслідуванні кримінальних правопорушень. 	<p><i>Теми рефератів та доповідей:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові криміналістичні школи України та іноземних держав. 2. Тенденції розвитку криміналістики в іноземних державах. 3. Внесок міжнародних організацій у дослідження проблем криміналістики. 4. Вплив практики Європейського суду з прав людини на розробку криміналістичних засобів, прийомів і методів. 5. Видатні вчені-криміналісти Національної академії внутрішніх справ.

	5. Джерела формування криміналістичних засобів, прийомів і методів.	
Тема 3. Інновації криміналістичної техніки	<p><i>Семінар</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні тенденції розвитку криміналістичної техніки. 2. Галузі криміналістичної техніки на сучасному етапі розвитку науково-технічного прогресу. Формування нових галузей криміналістичної техніки. 3. Класифікація та система засобів криміналістичної техніки. 4. Особливості використання цифрових засобів фотографування, фото-, звуко- та відеозапису у кримінальному провадженні. <p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нові технічні засоби, які застосовуються під час досудового розслідування та судового розгляду, актуальні проблеми використання отриманих результатів під час кримінального провадження. 2. Особливості фіксації результатів слідчих (розшукових) дій за допомогою цифрової техніки. Використання цифрової техніки в експертній практиці. 3. Інноваційні напрями розвитку окремих галузей криміналістичної техніки: трасології, зброезнавства, почеркознавства, авторознавства, техніко-криміналістичного дослідження документів, габітології, одорології, фоноскопії та ін. 4. Поліграфологія та її місце у системі криміналістичної техніки та під час вирішення завдань правоохоронної діяльності. 	<p><i>Теми рефератів та доповідей:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні засоби криміналістичної техніки, що застосовуються у слідчій та експертній практиці. 2. Перспективи залучення нових засобів криміналістичної техніки для вирішення завдань кримінального провадження. 3. Проблеми «експрес» досліджень слідчої інформації на місці події.
Тема 4. Інновації криміналістичної експертизи	<p><i>Семінар</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застосування спеціальних знань як форма реалізації науково-технічних досягнень у кримінальному провадженні. 2. Класифікація та нові види криміналістичних експертиз. Співвідношення криміналістичних та судових експертиз. 3. Розробка концепції судово-експертного забезпечення правосуддя. 4. Міжнародні стандарти судово-експертної діяльності. Міжнародні експертні організації, їх завдання та суб'єкти. <p><i>Практичне заняття</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційні технології у діяльності експерта. 2. Реєстр методик судових експертиз та актуальні питання його функціонування. 	<p><i>Теми рефератів та доповідей:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми розробки нових методик судових експертиз. 2. Акредитація експертних лабораторій судово-експертних установ. 3. Взаємодія органів досудового розслідування та судово-експертних установ.

	<p>3. Міжнародне співробітництво у сфері судово-експертної діяльності. Завдання та форми реалізації, компетентні суб'єкти, напрями розвитку.</p> <p>4. Актуальні питання проведення молекулярно-генетичної експертизи і створення банку даних ДНК-профілів.</p>	
Тема 5. Інновації криміналістичної тактики	<p><i>Лекція</i></p> <p>1. Предмет, завдання, джерела, структура, засоби криміналістичної тактики за сучасних умов правоохоронної діяльності.</p> <p>2. Нові тактичні прийоми та джерела їх формування.</p> <p>3. Використання даних психології під час розробки нових тактичних прийомів.</p> <p>4. Особливості тактики окремих слідчих (розшукових) дій.</p> <p><i>Семинар</i></p> <p>1. Співвідношення організації й тактики під час проведення слідчих (розшукових) дій.</p> <p>2. Нові види тактичних прийомів, тактичних комбінацій, тактичних операцій. Вимоги до застосування під час кримінального провадження.</p> <p>3. Інноваційні технології проведення слідчих (розшукових) дій: методика «процесуального інтерв'ю», використання 3D моделей, дистанційне проведення слідчих (розшукових) дій.</p> <p><i>Практичне заняття</i></p> <p>1. Організація розслідування: державний, регіональний та міжнародний рівні.</p> <p>2. Особливості організації за умови розслідування кримінальних правопорушень міжнародними спільними слідчими групами.</p>	<p><i>Теми рефератів та доповідей:</i></p> <p>1. Джерела формування нових тактичних прийомів.</p> <p>2. Тактичні прийоми за умови протидії розслідуванню.</p> <p>3. Тактика злочинної діяльності.</p>
Тема 6. Інновації криміналістичної методики	<p><i>Лекція</i></p> <p>1. Сучасні тенденції розвитку криміналістичної методики як розділу науки, навчальної дисципліни та практичної діяльності.</p> <p>2. Сучасні погляди на структуру окремих методик розслідування кримінальних правопорушень та криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень.</p> <p>3. Нові методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень (корупційних правопорушень, торгівлі людьми, фінансового шахрайства, кіберзлочинів та ін.).</p> <p><i>Семинар</i></p>	<p><i>Теми рефератів та доповідей:</i></p> <p>1. Напрями удосконалення методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.</p> <p>2. Особливості методики розслідування кримінальних проступків.</p> <p>3. Актуальні проблеми формування криміналістичних рекомендацій.</p>

	<p>1. Проблемні питання виявлення кореляційних зв'язків між елементами криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.</p> <p>2. Методика розслідування злочинів міжнародного характеру. Криміналістична характеристика злочинів міжнародного характеру.</p> <p>3. Заходи міжнародного співробітництва, що здійснюються під час розслідування злочинів міжнародного характеру.</p> <p><i>Практичне заняття</i></p> <p>1. Особливості криміналістичної методики розслідування корупційних правопорушень.</p> <p>2. Особливості криміналістичної методики розслідування торгівлі людьми.</p> <p>3. Особливості криміналістичної методики розслідування фінансового шахрайства.</p> <p>4. Особливості криміналістичної методики розслідування кіберзлочинів.</p>	
--	---	--

Основні інформаційні джерела

1. The basics of criminalistic: educational manual / Antoshchuk A., Myrovskaya A., Sakovskiy A. and others. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 82 p.
2. Криміналістика : підручник / [В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус, А. В. Самодін та ін.] ; за заг. ред. В. В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Право, 2020. 752 с.
3. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.
4. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.
5. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
6. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, В.К. Весельський, А.В. Іщенко та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 704 с.
7. Криміналістика: підручник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк та ін. / за заг. ред. Є.В. Пряхіна. 3-тє вид, переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.
8. Криміналістика: підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін. / за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 556 с.

9. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 1 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

10. Криміналістика: підручник: у 2 т. Т. 2 / Ю.В. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін. / за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика щодо академічної доброчесності:

<https://www.naiu.kiev.ua/dobrochesnist/>.

Політика щодо відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота	Підсумковий контроль: екзамен	Підсумкова кількість балів
Max 60%	Max 40%	Max 100%
Т. 1, Т. 2 ... Т. 6		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу